

Kvalitetsudviklingsartikel

Organdonationsdatabasen – Resumé af årsrapport 2021

Aktiv stillingtagen til organdonation og øget opmærksomhed på potentielle organdonorer har betydning for antallet af organdonorer i Danmark og dermed antallet af transplantationer.

Styregruppen for Organdonationsdatabasen, juni 2022: Helle Haubro Andersen, Preben Sørensen, Lars Bo Ilkjær, David Levarett Buck, Ulla Brink Plagborg, Niels Agerlin, Lars Kjærsgaard, Ann-Sophi Jappe, Paul Suno Krohn, Nina Lennert, Christina Rosenlund Sørensen, Lone Bøgh, Iben Kryger Birkholm, Inge Øster og Julie Andersen. **Interessekonflikter ingen.**

Pårørende viser stor respekt for patienters holdning til organdonation. Således har alle pårørende i 2021 valgt at følge deres nærmestes ønske om at være organdonor, når patienten forud har givet tilladelse til organdonation.

Når pårørende følger patienters ønsker, kan det tyde på, at aktiv stillingtagen er en støtte i en meget svær situation for de pårørende. Til sammenligning har hver fjerde pårørende afslået organdonation blandt patienter, der ikke har taget aktiv stilling til organdonation. Andelen har ligget stabilt de seneste fire år.

På den baggrund opfordrer databasens styregruppe alle borgere til at tage aktiv stilling til organdonation. Læs mere om stillingtagen på Dansk Center for Organdonation (organdonor.dk).

I 2021 var der 105 organdonorer (102 danske organdonorer). Antallet af organdonorer har i flere år ligget stabilt på omkring 100 årligt. For at fastholde det – og gerne øge antallet - tilskynder styregruppen personalet på intensivafdelingerne til fortsat at være særlig opmærksom på at identificere potentielle organdonorer. Supplerende analyser i årsrapporten tyder på, at der er patienter med potentiel dødelig hjerneskade på intensivafdelingerne, der afgår ved døden, uden at der i journalen er angivet, om organdonation er overvejet.

Her er en væsentlig pointe, at alder ikke er en hindring for organdonation. Alle aldre er repræsenteret i patientgruppen for donordetektion, og den største andel (31 %) er i aldersgruppen 71-80 år (medianalderen er 67 år).

Antallet af organdonorer er direkte afhængig af identifikation af potentielle organdonorer. Det er indgangen til efterfølgende afklaring af patienters egnethed som organdonor samt vedkommendes og/eller pårørendes holdning til organdonation.

I afklaringen anbefales sparring, vejledning og rådgivning hos de døgnbemandede transplantationscentre med særlig ekspertise på området. Styregruppen understreger, betydningen af tidlig involvering af transplantationscentre, hvorfor databasen monitorerer i hvor høj grad potentielle donorer er vurderet ikke-egnede som donorer i samråd med transplantationscentre. Det er af stor betydning, at lægerne på intensivafdelingen ikke foretager vurderingen på egen hånd. Der er fastsat en høj standard på mindst 95 %. *)

Det tyder på, at transplantationscentre i højere grad kan spille en rolle i flere organdonationsforløb, idet der kun har været kontakt til et center i 81 % af tilfældene i 2021, hvilket er et fald i forhold til 89 % i 2020.

Ethvert forløb med en potentiel organdonor bør følge National Guideline for Organdonation, som er lettilgængelig online på National Guideline for Organdonation – Dansk Center for Organdonation (<https://www.organdonation.dk/guideline/>).

*) Dette afsnit er revideret online efter resuméet blev bragt i Ugeskrift for Læger nr. 18/2022.

Årsrapporten og resumé er udarbejdet af RKKP's Videncenter, Dansk Center for Organdonation og styregruppen for Organdonationsdatabasen. Årsrapporten har været i review.

Hele rapporten kan læses på
sundhed.dk: <https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/kvalitet/kliniske-kvalitetsdatabaser/specifikke-procedurer/organdonation/>.